

Els rius i les rieres tracen rutes de natura per l'Anella Verda de Manresa

L'aigua i el seus senders naturals pel terme de Manresa podria molt ben ser la protagonista d'aquesta proposta d'itineraris. Però el valor de l'entorn natural del terme creix si, a part del patrimoni natural, hi sumem la petja històrica i els elements arquitectònics: les construccions modernistes propietat de l'antiga burgesia industrial, entre les quals s'hi compta la recuperada torre Lluvià.

Gorg de les Escaletes. Foto: Francesc Rubí.

«Els recorreguts que històricament han resseguit els cursos fluvials han configurat els passos naturals de comunicació entre territoris i ofereixen natura i patrimoni»

De recorreguts, n'hi ha moltíssims, alguns plenament establerts, com els vuit que proposa la pàgina web de l'Anella Verda o d'altres amb certa tradició com el de "Natura i modernisme" proposat per l'entitat ecologista Meandre des de fa més d'una dècada. Discorrem, doncs, pels camins de l'aigua, els recorreguts que històricament han resseguit els cursos fluvials, sobretot els rius, i que han configurat els passos naturals de comunicació entre territoris. En tenim uns quants, els paral·lels al Llobregat, al Cardener, o els de les rieres de Guardiola o de Rajadell.

Altres camins són el lligam entre les poblacions del pla del Bages o entre els punts més emblemàtics, les muntanyes, les architectures i l'esplendor natural. Els emplaçaments s'ajunten, se separen, es ramifiquen amb els camins d'aigua i amb una xarxa de viaranyes gairebé infinita, que acaba amb la imaginació del caminant, menant-lo cap a nous paratges potser desconeguts. Recorreguts a disposició del manresà, i d'altres caminants, amb ganes de conèixer l'entorn més proper i no urbanitzat de la ciutat

Del la vall del Cardener a la riera de Rajadell

Es tracta d'una ruta circular de 9,5 quilòmetres, que, amb poc més de dues hores, permet enllaçar dos trams dels itineraris de l'Anella Verda, l'M4 (camí del Cardener al Llobregat) i l'M2 (la riera de Rajadell), units per la nova passera sobre el riu a Can Poc Oli. El recorregut s'endinsa en un dels paratges fluvials més sorprenents dels sud-oest del terme manresà i, alhora, ens regala les millors panoràmiques de la façana més representativa de la ciutat. El circuit es tanca pel camí de Manresa a Montserrat, que passa per la torre de Santa Caterina, un privilegiat mirador.

Font de Sant Pau.

Els primers metres voregen el Cardener, el riu que travessa pel sud de la trama urbana. Iniciem la caminada al peu del Pont Vell, construït entre els segles XII i XIII i destacable per la seva silueta d'esquena d'ase. Entre 1960 i 1962 es va haver de reconstruir després de la destrucció parcial en l'últim any de la guerra civil. Avancem per la vorera dreta, al costat de la carretera, pel marge esquerra del curs fluvial i deixem enrere una imatge de postal, on les línies gòtiques de la Seu es projecten entre les arcades del pont.

Aviat ens incorporem a la dreta, pel senderó indicat com a "camí del riu Cardener", que circula pel mateix costat del riu. Aquí notem la remor intensa de les aigües saltironant per les rescloses que iniciaven els canals de les factories instal·lades en aquest tram durant el segle XIX: la farinera la Favorita, i les fàbriques dels Polvorers, la Vermella i la Blanca, de les quals encara es conserven els vells edificis, mentre que les manufactures de les Roques i del Pont Vell ja fa temps que es van enderrocar.

El camí s'ombreja per la vegetació que ha crescut en els darrers anys, després de l'abandonament dels conreus que omplien aquest voral. Ara l'ocupen altius freixes i àlbers, a més de densos canyissars que ens acompanyen fins a la font de Sant Pau, amagada sota una balma fresca, on l'aigua regalima entre la verdor que l'entapissa. Era molt freqüentada pels manresans quan encara eren normals les típiques fontades.

A la vora, un plataner imponent, sobresurt a peu de camí. Potser Sant Ignasi s'hi va aturar camí del proper monestir de Sant Pau, un indret ignasià molt oblidat. Caminem per un autèntic túnel de vegetació i ens trobem un trencall, on girem cap a la dreta per creuar el canal de les fàbriques de Sant Pau (la Vermella i la Blanca). Podem seguir recte pel mig d'ambdues fàbriques, però recomanem la ruta que segueix més a prop del riu, per on podem observar l'antic canal i el col·lector de salmorres.

Passem pel costat d'un hort i pugem un xic fins a desembocar a la pista que ve de les fàbriques.

De seguida baixem fins a trobar altre cop el riu. Som a l'indret del Cardener on una nova passera permet creuar-lo (alerta en moments de fortes riuades). Ja hem caminat 2 quilòmetres i aquí deixem la ruta M4 de l'Anella Verda. Després de creuar el riu, sota l'imponent viaducte de la C-55, girem a la dreta, passem sota la via del ferrocarril Lleida-Manresa-Barcelona i ens dirigim cap a la riera de Rajadell.

La nova passera de Can Poc Oli, sobre el Cardener.

Pugem fins a trobar la carretera i girem a la dreta per creuar la riera pel mateix pont (el qual que permet creuar la riera i evitar passar pel pont de la carretera no està arreglat i presenta dificultats de pas quan baixa força aigua). De seguida, girem a l'esquerra pel camí on s'ubiquen l'Escola Agrària i l'Aixopluc, la Protectora d'Animals. Deixem, prèviament, un trencall a mà dreta que mena a la torre de Santa Caterina i enfilem el camí que ressegueix el tram final de la riera de Rajadell.

El tram manresà de la riera de Rajadell

El recorregut s'enceta al trencall que arrenca a l'Escola Agrària, que coincideix amb la ruta M2 dels itineraris de l'Anella Verda i ressegueix bona part de la riera de Rajadell. Passem pel costat de les instal·lacions de l'escola, on s'aprecien els hivernacles i els panells solars. Precisament aquí se'ns mostra la dualitat entre la successió natural, protagonitzada per una magnífica albereda i el paisatge forjat per l'acció humana, fruit del treball a la terra. Parets, tines i barraques de pedra seca són avui testimonis dels antics conreus de secà: la vinya i l'olivera. Malauradament, una tanca perimetral no permet l'accés a visitar una part d'aquest patrimoni.

Més endavant, un pal indicador situat a la nostra esquerra, ens indica l'opció de visitar un pou de glaç, que només és accessible quan les aigües de la riera ho permeten, ja que no hi ha cap passera en aquest indret. Quan l'aigua dels rius i rieres es glaçava, sobretot a les obagues i llocs humits, es tallava el gel per emmagatzemar-lo en els pous, on es conservava en perfectes condicions. A Manresa se'n localitzen el de la riera de Cornet i aquest, a l'obaga de l'Agneta.

Gorg dels Esparvers.

La riera ha excavat una vall estreta, amb cingles espectaculars que retallen la serra de Montlleó. En són bons exemple l'obaga de l'Agneta i el gorg dels Esparvers, on les parets verticals precipiten fins al toll del gorg, decorat amb els colors tardorals, grocs i vermells, dels aurons. En aquest punt, la riera gira cap al nord i la seguim sota la cinglera de les Tries, que llueix les roques formades durant l'Eocè marí. Els àlbers han deixat pas al canyissar, els freixes, l'arç blanc, l'esbarzer i el sanguinyol. La cinglera es perfila a la nostra dreta, mentre que, a l'esquerra, s'albiren camps de conreu.

Gorg de les Escaletes. Foto: Francesc Rubí.

Més amunt, quan la vall s'eixampla, ens sorprèn el gorg de les Escaletes, protagonista de la portada d'aquesta revista i dit així per la forma del graonat del saltant on precipita l'aigua. Obviem, a la dreta, un trencall que va a la torre de Santa Caterina i avancem resseguint la riera de Rajadell per un camí més ample. Més endavant, observem cases i construccions agrícoles que contrasten amb la vegetació formada pels àlbers contigus al curs de l'aigua. Just quan assolim el gorg dels Corrons, en el punt quilomètric 6,5 del recorregut, un pal indicador ens permet agafar, a la nostra dreta, el camí que enllaça Manresa amb Montserrat.

Gorg dels Corrons.

El sender de Manresa a Montserrat

Abandonem la riera de Rajadell i prenem un camí que voreja la casa dels Corrons i ens enfila cap a una plana de conreus. Més endavant, girem a la dreta a les envistes del barri del Xup. De sobte, el paisatge ha canviat substancialment. Ara avancem entre camps oberts, un mosaic de conreus alternats per petites clapes de bosc i masies esparses.

A poc a poc, guanyem alçada, amb la vista inequívoca de les muntanyes de Montserrat. Més endavant, el camí s'estreny i esdevé un corriol que coincideix amb un tram de l'antic camí ral que enllaçava amb una ruta principal, que, des de Collmanresa es dirigia a Can Maçana. Aquesta variant s'unia al camí principal al punt del Xup i passava pel turó de la torre de Santa Caterina.

Hi notem l'essència del camí ral amb el testimoni de les parets de pedra seca que protegeixen el sender. Passem per un bonic lledoner i arribem a una cruïlla de camins, on seguim recte fins a la torre de Santa Caterina, edificada durant la primera guerra Carlina (1833-1840) per a la defensa de la ciutat. Es va erigir en l'espai que ocupava una església del segle XVI que disposava de tres altars, dedicats a Sant Nicolau, Sant Cristòfol i el principal, a Santa Caterina. D'aquest últim ve el

nom de l'edificació. Des d'aquest indret, assaborim les magnífiques imatges de la ciutat de Manresa i el seu rodal, amb el pla de Bages i el massís prepirinenc.

A la dreta, deixant enrere la torre, agafem el camí Ignasià, que coincideix amb el camí ral. Baixem de forma sobtada fins a l'indret de la Guia, nom que prové de la petita capella dedicada a la Mare de Déu de la Guia, construïda el 1922, que va substituir-ne dues d'anteriors enderrocades per la construcció del ferrocarril i el posterior desdoblament de la via.

Creuem el pont sobre l'entramat de vies de tren, que ens condueixen fins a l'estació del Nord. La línia ferroviària fins a Manresa i l'emplaçament de l'estació es van inaugurar el 1859. La manresana és una de les estacions més antigues de l'estat espanyol. Des d'aquí, ens dirigim fins al Pont Vell (el punt de partida inicial), situat davant l'imponent edifici de la Cova, amb destacables elements arquitectònics i escultòrics propis del barroc i el neoclassicisme.

El regadiu del Poal

El Poal, com el nucli i l'entorn rural de Viladordis, atresora l'horta històrica i actual de Manresa que s'estén fins a les portes de la ciutat. Unes 600 hectàrees regades pel canal de la Séquia. Aquest particular "transvasament" del segle XIV prové de 26 quilòmetres al nord, de Balsareny, i arriba fins al llac del parc de l'Agulla. Posteriorment, es divideix en quatre canals: el de Viladordis; el del Poal, que rega la part del sector, el canal de la Talaia, que en rega la part sud, i el canal dels dipòsits que potabilitzen l'aigua per al consum ciutadà.

Llac de l'Agulla.

L'itinerari suggerit és un dels més pròxims al nucli urbà dels vuit que proposa l'Anella Verda i

transcorre per les àrees de regadiu del Poal i part dels canals de la Talaia. Un recorregut d'uns 9 quilòmetres i dues hores i mitja de durada. El punt de partida és a la confluència entre el carrer de la Concòrdia i el carrer de Ramon d'Iglesias. Al final, hi ha un camí de terra que passa pel costat d'una torre elèctrica i fa un gir cap a la dreta al mateix temps. Seguim caminant uns 150 metres i girem altre cop a la dreta seguint un mur fet de roques vermelloses, restes del perímetre de la fàbrica Vinyes, un complex manufacturer del segle XIX, que ens conduirà fins a un corriol.

A l'esquerra, comencem a veure els primers horts i també tenim una clara imatge del Collbaix. Després de caminar 200 metres en paral·lel al corriol girem a la dreta i, amb una lleu pujada entre murs, arribem a l'inici del canal de la Talaia, on contemplem una de les aixetes que tanquen i obren comportes del ramal. Si el resseguim, ens portarà fins el camí que transcorre contigu a la torre d'en Vinyes. Al final d'aquest traçat, retrobem el ramal de la Séquia. A l'esquerra, veiem els horts que van quedar separats de la resta de la zona del Poal i de Collbaix i Sant Joan de Vilatorrada per la construcció del pas de l'Eix Transversal (la C-25).

Del que es tracta, tot seguit, és de seguir el ramal fins a la pista que ens porta al costat del camp de futbol del Gimnàstic. Des d'allà mateix, és senzill intuir el camí que ens conduirà fins al parc de l'Agulla. Primer travessem el pont de l'Eix cap a l'esquerra, i, poc després, 50 metres més avall, trenquem cap a la dreta. En aquest indret, toca creuar la carretera de Santpedor i encaminar-nos al camí de les Aigües.

La Séquia com a brúixola

Al llarg del recorregut, amb la Sèquia de brúixola, descobrirem alguns dels arbres típics de l'entorn agrícola: figueres, ametllers, que limiten algunes finques, i, més mesuradament, alzines i pins pinyers escadussers. Però, sobretot, podem gaudir, a la primavera i l'estiu, dels colors d'algunes plantes ruderals: piripipis, pericons, llobacardes, porradells, margarides de prat...Tot un món botànic típic d'un espai periurbà, molt trepitjat, antropitzat i preponderantment agrícola.

A l'entorn del Poal, el món animal també se'ns presenta molt accessible. Les bèsties més evidents són els ocells i les papallones. També els típics ocells de ciutat, d'espais periurbans o agrícoles, com garses, tudons, tórtres, orenetes i falcions fent vols rasants. Les papallones són de múltiples colors: groguenques, com la Cleòpatra, taronges, com la papallona de les ortigues, o amb franges blanques i negres, com la zebrada.

Tram de la Séquia.

El camí de les aigües ens mena tranquil·lament fins al parc de l'Agulla. L'aigua que surt de l'aixeta de casa prové, com dèiem, de la reserva del llac. És aigua tèrbola de la Sèquia que pateix un joc de mans per esdevenir neta i transparent, consumible o bevable. L'aigua de la Sèquia s'acumula a l'Agulla i ocupa sis hectàrees i mitja que emmagatzemen 200.000.000 litres, la principal funció dels quals és abastir d'aigua, durant uns sis o vuit dies, als manresans en cas que la Séquia s'avariés. De fet, un dels ramals que surt del llac va a parar a la planta potabilitzadora.

A la banda nord del llac, divisem unes illetes de vegetació aquàtica o d'aiguamoll. Són un gran filtre biològic d'una hectàrea de superfície que reté matèria orgànica i nutrients de l'aigua. Es converteixen en una vegetació que, alhora, transforma el paisatge i esdevé un amagatall o recer per a aus i altres animals. Dues de les espècies més visibles que formen part d'aquesta interessant catifa vegetal són el lliri groc i el canyís. Altres mesures que contribueixen a millorar l'aigua i l'entorn són els pas, abans d'entrar al llac, per unes reixes que efectuen un filtre de cribratge que bandeja els objectes més grans de 20 centímetres, i un sistema emissor d'ones bioacústiques que foragita les colònies de gavines.

Sortim del parc, creuant la carretera de Santpedor, i seguim un camí de terra perpendicular a l'altra costat de l'Agulla. Aquest sender de seguida es col·loca paral·lel a l'Eix Transversal en direcció sud-oest fins que troba un pas per sota de la carretera. En travessar-lo, seguim el vial asfaltat i tombem a la dreta després de 250 metres per enfilar el camí de l'Hostal de l'Arpa, que fa una mica de pujada.

De l'Agulla a la zona universitària

A banda i banda, veiem horts d'autoconsum, ja que ens trobem a la zona de l'horta més parcel·lada. Passem pel costat de cal Macari i, uns metres després, a uns 200 metres d'una de les rotondes de la carretera de Santpedor, trobem, a l'esquerra, un ramal de la Séquia que ens conduirà, després de recórrer uns 900 metres més, al límit sud de la urbanització de Pineda de

Bages. Cal caminar pel corriol que va pel costat del ramal fins a desembocar a una pista ampla de terra, el camí dels Casals.

Horta del Poal.

Observem que, tant a un cantó com a l'altre, hi ha cultius d'ordi i blat. Prenent el camí dels Casals, cap a la dreta i amunt, trobem un gran dipòsit d'aigua. En aquest punt, agafarem un sender a l'esquerra, que puja i es va tancant fins a convertir-se en un corriol descendent amb vistes de Montserrat que acaba portant-nos al pont de ferro que travessa l'antiga via de tren. Creuat el pont, agafarem, cap a l'esquerra, el camí de Joncadella, asfaltat, que ja no deixarem fins a arribar a la ciutat després de passar per l'aqüeducte del Pont Llarg.

Un cop travessada la C-25, ens situarem a la rotonda d'accés a l'Eix Transversal des de l'avinguda Universitària. Anant per la vorera de l'esquerra, després de la rotonda, arribarem al primer trencall, a l'esquerra, abans del parc de les Homilies d'Organyà. Tot seguit, serem, novament, al carrer de la Concòrdia, que ens conduirà a l'inici del recorregut.

Itinerari "Natura i Modernisme"

Ens endinsem en un recorregut a l'entorn de la riera de Rajadell, que barreja elements naturals com gorgs i boscos de ribera amb les petites joies arquitectòniques modernistes dels masos dels antics amos del tèxtil, obres de l'arquitecte manresà Ignasi Oms i Ponsa. El recorregut circular comença i acaba en el primer element modernista, la torre Lluvià, el va publicar, el 2017, l'editorial Zenobita i podeu descarregar-lo a www.meandremanresa.cat.

Casa dels masovers de la Noguera.

Amb 13,9 quilòmetres, la caminada no té cap tipus de dificultat, es pot fer de més i de menys, i també és apta per recórrer amb bicicleta. Es pot fer en qualsevol època de l'any, però durant la primavera i la tardor té la màxima esplendor, molt especialment pels colors canviants de les auronedes. Ubicats al pati de la torre Lluvià, agafem el camí de Cal Cuques, que ens porta al bosc del mateix nom, on, a part de la reconstrucció d'elements de pedra seca, s'hi ha desenvolupat el projecte Roure, un contracte de custòdia amb la Fundació Territori i Paisatge, amb l'objectiu de protegir i afavorir els boscos planifolis (alzinars i rouredes) en detriment de les pinedes. La intervenció pretén augmentar tant la biodiversitat com la prevenció dels incendis forestals.

Seguim la ruta per un antic camí ral, possiblement successor d'una via romana, tal com ho demostra l'empedrat d'aquest tram per arribar a un punt alt del recorregut on trobem el segon element constructiu modernista: el mas de la Morera. Des d'allà mateix, podem gaudir de vistes excepcionals de la casa i la vall de la riera.

Aturada a l'ombra de la font de la Girada

Baixem cap a la riera per resseguir els corriols, de la riba dreta, aigües amunt, entre roures, boixedes i, una vegada travessat el pont de pedra sobre la riera, agafem el corriol de la riba contrària (l'esquerra), on podem contemplar una de les joies botàniques més representatives d'aquest espai, els boscos d'aurons negres, possiblement dels més extensos del Bages, fins arribar a la font de la Girada. Aquest monumental broil es troba en un indret frescal i ombrívol, que convida a una merescuda aturada tot imaginant les fontades protagonitzades pels antics senyors del mas Noguera.

Seguirem pel mateix camí que, en un marcat revolt, ressegueix el meandre que dibuixa la riera. Precisament el nom de Girada prové d'aquest corba de gairebé 360 graus. Avancem entre el voral de la riera i un extens camp de conreu conegut com el camp de la Teula i els plans del Bargall. Des d'aquí, assaborim una vista espectacular de la masia Noguera, coneguda també com a Cal Gallifa, que perfila la seva majestuositat enlairada sobre un turó emmurallat.

Mas Noguera (Cal Gallifa).

Prosseguim fins a fer cap al gual de la Girada, per on creuarem la riera amb l'ajuda d'unes passeres de formigó per girar a l'esquerra. En aquest indret circulem per sota d'un pont del ferrocarril i, tot seguit, prenem, a l'esquerra, un corriol senyalitzat que transcorre contigu al rierol fins a trobar una formidable presa optimitzada recentment. Una mica més endavant trobareu l'antic molí de vent del mas Noguera que bombeja l'aigua d'un torrent subterrani fins als formidables dipòsits de la casa. Mireu bé el mapa per localitzar-los, ja que queden una mica amagats pel bosc que els envolta. En aquest emplaçament, a 332 metres d'alçada, sereu al sostre de la ruta.

En direcció al gorg Blau

Pel camí de tornada, tindrem diferents vistes del mas Noguera, a l'ombra del bosc per la riba contrària d'on hem vingut, molt més obaga. Agafant algun trencall, assolirem un mirador panoràmic de la vall i el conjunt constructiu del mas Noguera emmurallat. En acabat, desfarem el camí del mirador per tornar al corriol a la riba dreta aigües avall, tot passant per diferents gorgs, entre els quals el gorg Blau, un dels indrets més coneguts i destacables d'aquest entorn. L'accident geogràfic s'origina per l'erosió dels materials argilosos més tous de la part baixa respecte dels estrats de la part superior, molt més durs.

Continuarem el corriol de la riba dreta en direcció a la torre Lluvià. A cert punt, visualitzem una cruïlla en el camí, on girarem a l'esquerra per creuar el gual de la riera. Si seguíssim el corriol, aniríem a parar a la font de l'Arrel. Continuem, però, a la dreta, per la pista en direcció al bosc del Suanya, aigües avall. En aquest tram destaca una pollancreda i l'espectacular panxa del viaducte de l'Eix Transversal, que, amb 900 metres de llarg i 46 d'alçada creua la vall de la forma menys agressiva, gràcies a l'exigència de la societat civil que va permetre mitigar l'impacte

mediambiental. Just en aquest pas, la riera de Rajadell rep les aigües del torrent de l'Infern.

Un tram de la riera de Rajadell.

Abans d'arribar a un camp, enfilem un corriol que puja, a l'esquerra, i ressegueix el voral del torrent de Cal Cuques, habitualment sec. Allà localitzarem l'indicador de l'Anella Verda en direcció als plans de la torre Lluvià. Passat un marcat revolt a la dreta, al peu del talús de la via, ens desviem a l'esquerra per creuar la via del tren a través d'un estret túnel, tota una aventura per als petits (en època de pluges pot estar un xic inundat).

Alternativament, sempre hi ha la possibilitat d'agafar el camí de pujada al talús i creuar la via del ferrocarril. Novament al bosc de Cal Cuques, desfarem el tram de l'anada fins al punt de partida: la torre Lluvià, avui ja envoltada de camps d'oliveres autòctones i de l'interessant vinya on es treballa per a recuperar les varietats locals de raïm. Les opcions divulgatives, d'oci i de restauració de la torre recuperada amb l'erari municipal, de moment, segueixen sense desenvolupar-se.

Gorg Blau.

[despiece]Quan l'entorn de la ciutat és un dels atractius per viure-hi

Pol Huguet i Estrada, regidor de Ciutat Verda de l'Ajuntament Manresa

És una vall del Pirineu? És un paisatge de la Toscana? No, és l'Anella Verda de Manresa. Exagero una mica, però a la primavera, no gaire. Alguns fa molt temps que en som uns enamorats. Aquests darrers mesos, a causa del confinament, sembla que aquest entorn natural i rural de la ciutat ha captivat molta més gent. Una dada objectiva ràpida: el mes de maig es van multiplicar per cinc les visites als itineraris del web de l'Anella Verda respecte de l'any anterior. I tots els que han sortit a passejar ho han comprovat: moltes i moltes persones per tots els racons del municipi. De fet, aquests dies hem rebut diversos comentaris de gent entusiasmada d'haver pogut recórrer quilòmetres i quilòmetres per paisatges tan diversos sense sortir del municipi, i també propostes de millora que tenim molt presents i que ja estem treballant, com ara la col·locació de pilones per travessar millor la riera de Rajadell en diversos indrets.

I és que són poques les ciutats que disposen, a pocs minuts del seu centre, de boscos frondosos com l'albareda de Can Poc Oli o les rouredes i auronedes properes al gorg Blau, de valls escarpades com el tram baix de la riera de Rajadell o el tram de Llobregat que discorre per sota l'espectacular cingle de Roca Tinyosa, de rieres salvatges plenes de fauna com la de Guardiola, d'un museu a l'aire lliure com el riu Cardener i la gran densitat de patrimoni industrial de les seves ribes, de vinyes, oliveres i altres conreus de secà amb molt patrimoni de pedra seca a l'entorn de Santa Caterina i la serra de Montlleó, o d'una horta associada a la incomparable Séquia als regadius de Viladordis i el Poal, i un llarg etcètera. I, evidentment, el Collbaix, que ens permet contemplar tots aquests elements i mitja Catalunya.

Crec sincerament que l'Anella Verda és un dels principals atractius de la ciutat, del qual tots ens

podem sentir ben orgullosos, ja que és el resultat de molts anys d'esforços col·lectius: de ciutadania, entitats, productors i institucions. Però tot això pren encara més sentit quan molts més manresans i manresanes ho valoren i en gaudeixen, quan cada cop més consultes a l'oficina de Turisme són per demanar informació sobre caminades de natura, quan les escoles i les entitats de lleure aprofiten l'Anella Verda com a espai educatiu, i quan aquesta Anella Verda ajuda a millorar la biodiversitat de la comarca i a mitigar els efectes del canvi climàtic. Si entenem que Manresa no és només el seu nucli urbà, tenim una ciutat on els amants de la natura, les caminades i els productes locals trobaran una bona destinació turística, complementària a la gran oferta cultural i, sobretot, un lloc agradable on viure, arrelar-s'hi i crear sentiment de comunitat.

[despiece]
Foto: Francesc Rubí.

[ficentrareport]